

STAN WYPADKOWOŚCI w PSP

ACCIDENTS IN STATE FIRE SERVICE

Wypadki w służbie (przy pracy)

W stosunku do roku 2005 nastąpiło zwiększenie liczby akcji ratowniczych o 15,5% oraz wzrost udziału ratowników w tych akcjach o 4,2%.

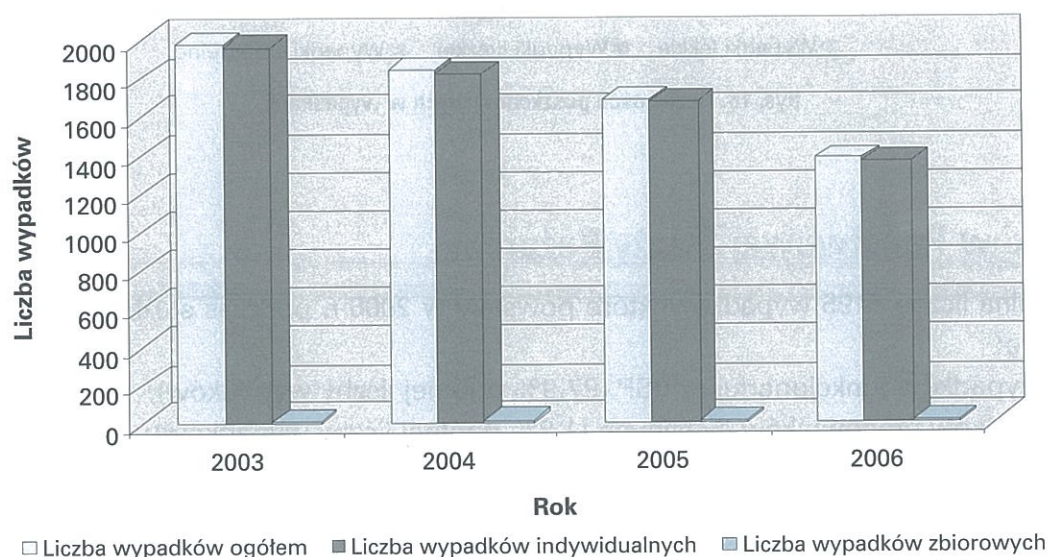
Tabela 11. Akcje ratownicze i wypadki w latach 2005–2006

Rok	Akcje ratownicze		Ratownicy PSP i OSP uczestniczący w akcjach ratowniczych		Wypadki w PSP i OSP		Poszkodowani w wypadkach	
	liczba	% przyrostu w stosunku do roku poprzedniego	liczba	% przyrostu w stosunku do roku poprzedniego	liczba	% przyrostu w stosunku do roku poprzedniego	liczba	% przyrostu w stosunku do roku poprzedniego
2005	382 810	7,2	2 380 960	11,9	1684	–8,7	1703	–9,4
2006	442 046	15,5	2 481 556	4,2	1376	–18,3	1392	–18,3

Dane zamieszczone w tabeli wskazują, że w 2006 r. wraz ze wzrostem liczby akcji ratowniczych oraz liczby ratowników uczestniczących w tych akcjach nastąpiło zmniejszenie liczby wypadków o 18,3% i spadek liczby osób poszkodowanych w tych wypadkach o 18,3%.

Tabela 12. Liczba wypadków indywidualnych i zbiorowych

Wypadki	Liczba wypadków w latach			
	2003	2004	2005	2006
Ogółem	1979	1844	1684	1376
Indywidualnych	1964	1828	1670	1362
Zbiorowych	15	16	14	14

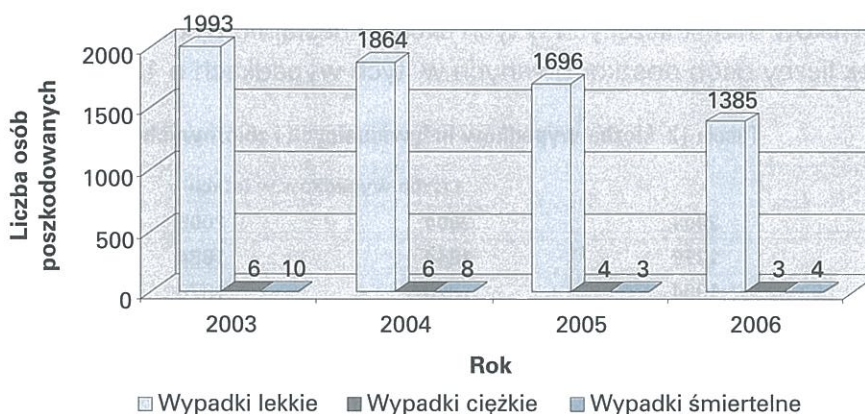
Rys. 17. Liczba wypadków w latach 2003–2006

Począwszy od roku 2003 zauważalny jest systematyczny spadek liczby wypadków. W roku 2006 nastąpił spadek liczby wypadków o 308, które zdarzyły się w stosunku do roku 2005, w tym zmniejszenie o 308 liczby wypadków indywidualnych. Liczba wypadków zbiorowych utrzymuje się na stałym poziomie 14 zdarzeń.

Tabela 13. Osoby poszkodowane w wypadkach lekkich, ciężkich i śmiertelnych

Wypadki	Liczba poszkodowanych w latach			
	2003	2004	2005	2006
Ogółem	1993	1878	1703	1392
Lekkich	1993	1864	1696	1385
Ciężkich	6	6	4	3
Śmiertelnych	10	8	3	4

Powyższe dane pozwalają stwierdzić, że na przestrzeni 4 lat, wraz ze zmniejszeniem liczby wypadków, proporcjonalnie zmniejsza się także liczba osób w nich poszkodowanych. W 2006 r. obrażeniom uległy 1392 osoby, tj. o 311 mniej niż w roku 2005, co stanowi największy spadek w przeciągu 4 lat. Wypadkom lekkim uległo 1385 osób, tj. o 311 osób mniej niż w roku 2005. Zmalała o 1 liczba poszkodowanych w wypadkach ciężkich, natomiast liczba wypadków śmiertelnych wzrosła z 3 do 4.

Rys. 18. Liczba osób poszkodowanych w wypadkach

Wypadki w Państwowej Straży Pożarnej

Na ogólną liczbę 1195 wypadków, które powstały w 2006 r. podczas służby i pracy w PSP składają się:

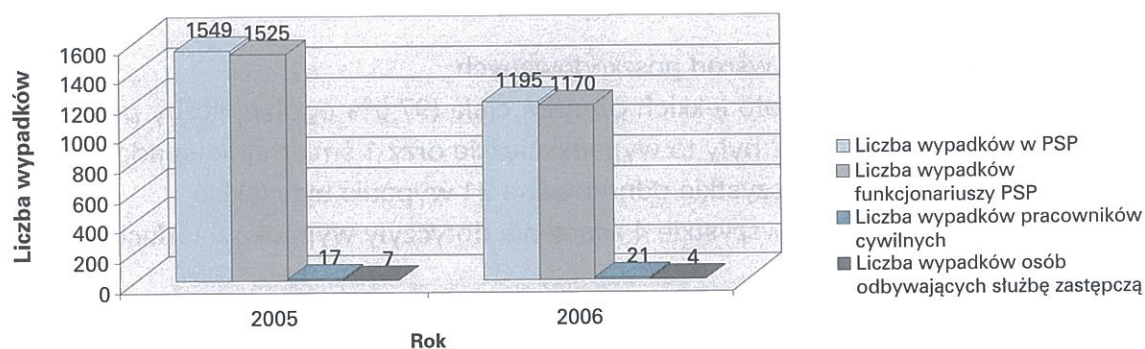
- 1170 wypadków funkcjonariuszy PSP (97,9% ogólnej liczby wypadków);
- 21 wypadków pracowników cywilnych (1,8% ogólnej liczby wypadków);
- 4 wypadki osób odbywających służbę zastępczą (0,3% ogólnej liczby wypadków).

Tabela 14. Liczba wypadków w poszczególnych grupach

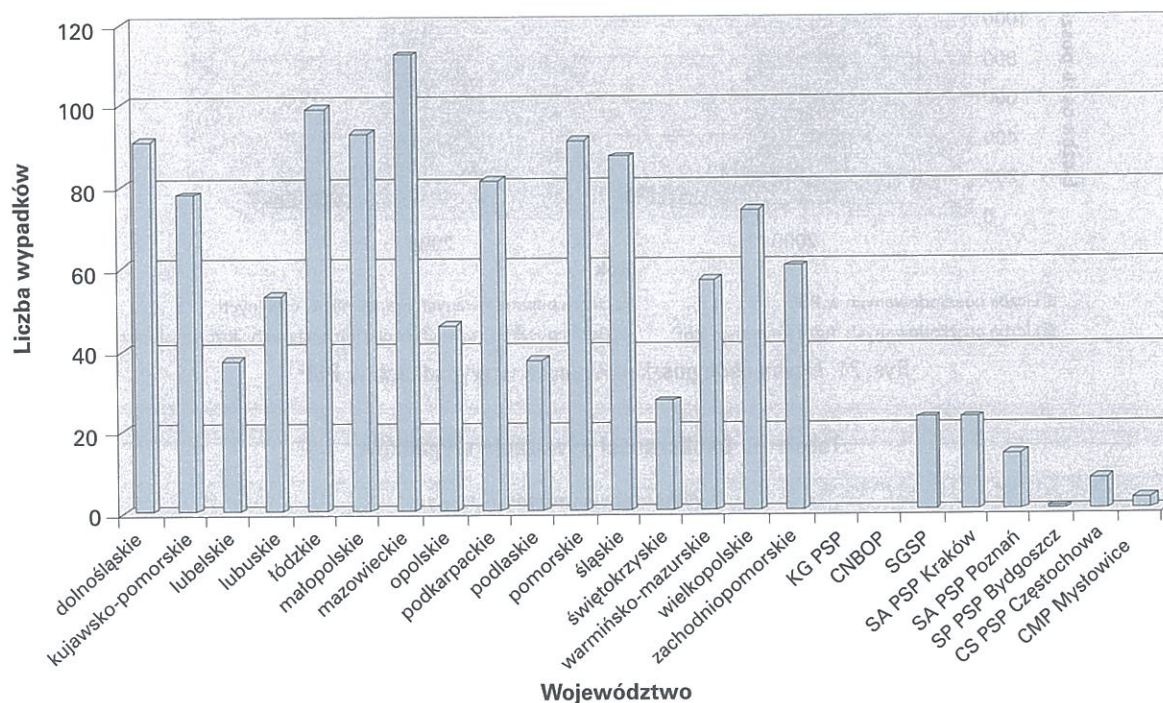
Wypadki	Liczba wypadków w PSP		Liczba wypadków funkcjonariuszy PSP		Liczba wypadków pracowników cywilnych		Liczba wypadków osób odbywających służbę zastępczą	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Ogółem	1549	1195	1525	1170	17	21	7	4
Indywidualnych	1537	1186	1513	1162	17	20	7	4
Zbiorowych	12	9	12	8	–	1	–	–

Z analizy tabeli wynika, że systematycznie zmniejsza się liczba wypadków powstałych w PSP. Wśród wypadków:

- funkcjonariuszy – 1162 zdarzenia to wypadki indywidualne (99,3% wszystkich wypadków – spadek o 351 osób), natomiast 8 to wypadki zbiorowe (0,7% wszystkich zdarzeń – spadek o 4);
- pracowników cywilnych – 20 zdarzeń to wypadki indywidualne (95% zdarzeń – wzrost o 3), natomiast 1 osoba uczestniczyła w wypadku zbiorowym;
- osób odbywających służbę zastępczą – 4 wypadki indywidualne.

Rys. 19. Wypadki w Państwowej Straży Pożarnej

Rys. 20. Wypadki w jednostkach organizacyjnych PSP na terenie kraju

Wraz ze spadkiem liczby wypadków nastąpił znaczący spadek liczby osób w nich poszkodowanych. W 2006 r. w 1195 wypadkach w PSP poszkodowanych zostało:

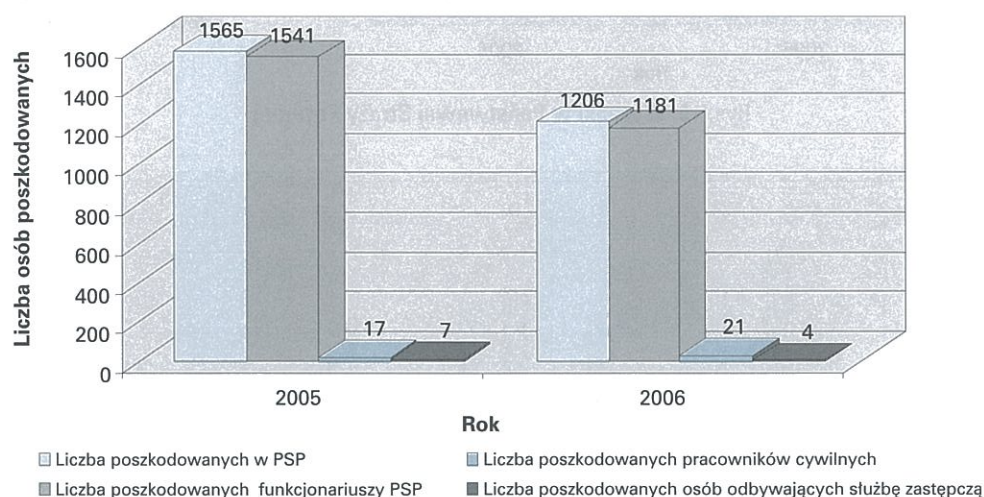
- 1181 funkcjonariuszy PSP;
- 21 pracowników cywilnych;
- 4 osoby odbywające służbę zastępczą.

Tabela 15. Liczba osób poszkodowanych w zależności od rodzaju wypadku

Poszkodowani w wypadkach w PSP	Liczba osób poszkodowanych w PSP		Liczba poszkodowanych funkcjonariuszy PSP		Liczba poszkodowanych pracowników cywilnych		Liczba poszkodowanych osób odbywających służbę zastępczą	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Ogółem	1565	1206	1541	1181	17	21	7	4
Lekkich	1561	1203	1537	1178	17	21	7	4
Ciężkich	2	2	2	2	–	–	–	–
Śmiertelnych	2	1	2	1	–	–	–	–

Z powyższej tabeli wynika, że wśród poszkodowanych:

- funkcjonariuszy – 1178 doznało lekkich obrażeń ciała (97,6% ogólnej liczby poszkodowanych – spadek o 359 osób), 2 były to wypadki ciężkie oraz 1 śmiertelny (spadek o 1);
- pracowników cywilnych – wszystkie odnotowane 21 wypadki były lekkie;
- osób w służbie zastępczej – wszystkie 4 zdarzenia dotyczyły wypadków lekkich.

Rys. 21. Liczba osób poszkodowanych w wypadkach w PSP

Tabela 16. Okoliczności powstania wypadków

Rok	Wypadki zaistniałe podczas:									
	alarmu	akcji ratowniczej	jazdy do i od akcji, manewrów, zawodów, ćwiczeń	szkolenia i ćwiczenia	konserwacji, napraw sprzętu i urządzeń	zajęć sportowych	innej służby		drogi na służbę i ze służby	podróży służbowej
							w strażnicy	poza strażnicą		
2005	42	375	36	681	75	–	234	77	68	8
2006	25	300	21	133	74	374	181	32	51	5

W roku 2006 najwięcej wypadków, tj. 374 (31,3% wszystkich wypadków) związanych było z „zajęciami sportowymi”, a 300 wypadków, o 75 mniej, powstało podczas „akcji ratowniczej” (25,1% ogólnej liczby wszystkich wypadków), co stanowi spadek o 20% w stosunku do roku 2005. Natomiast 181 wypadków zdarzyło się podczas „innej służby w strażnicy”, co oznacza spadek o 22,7%.

Z analizy tabeli wynika, że najmniej wypadków powstaje podczas podróży służbowej – 5 (spadek o 3), „jazdy do i od akcji, manewrów, zawodów, ćwiczeń” – 21 (spadek o 15) oraz „ogłoszenia alarmu” – 25 (spadek o 17).

Tabela 17. Przyczyny powstawania wypadków

Rok	Wady konstrukcyjne materiałowe, niewłaściwe wykonanie lub lokalizacja czynnika materialnego	Utrata wytrzymałości, awaria, naruszenie konstrukcji lub czynnika materialnego	Niewłaściwa eksploatacja czynnika materialnego	Trudne, nierówne, śliskie przejście, przeszerzenie, podłoże	Brak nieużycie niewłaściwy dobór lub niesprawność środków ochronnych	Niewłaściwa organizacja pracy	Nieprzestrzeganie przepisów i zasad bhp, niewłaściwe wykonywanie pracy	Niewłaściwy stan psychofizyczny	Nieprawidłowe zachowanie się, nieostrożność	Brak lub niewłaściwe przeszkolenie w zakresie bhp albo niedostateczne przygotowanie zawodowe	Nagłe przypadki medyczne i inne przyczyny
2005	19	61	23	276	25	9	24	38	933	5	187
2006	13	44	7	247	10	6	22	11	637	3	191

Najczęstsze przyczyny wypadków w PSP to:

- „nieprawidłowe zachowanie się, nieostrożność” – pomimo znaczącego spadku w dalszym ciągu jest to najczęstsza przyczyna – 53,3% wszystkich przypadków – spadek w stosunku do roku 2005 o 31,8%;
- „trudne, nierówne, śliskie przejście, podłoże” – 20,7% wszystkich przypadków – spadek w stosunku do roku 2005 o 10,6%;
- „nagłe przypadki medyczne i inne przyczyny” – 15,9% wszystkich przypadków – wzrost w stosunku do roku 2005 o 2,1%.

Najradsze przyczyny powstawania wypadków to „brak lub niewłaściwe przeszkolenie w zakresie bhp albo niedostateczne przygotowanie zawodowe” – 3 sytuacje oraz „niewłaściwa organizacja pracy” – 6 przypadków.

Tabela 18. Wydarzenia powodujące wypadki

Rok	Uderzenie, przygnięcie przez spadający, wysypujący, wylewający się czynnik materialny	Zetknięcie się lub uderzenie o nieruchome czynniki materialne	Zetknięcie się, uderzenie, pochwycenie, przygnięcie przez czynniki materialne będące w ruchu	Potknięcie się, poślizgnięcie, utrata równowagi, upadek w tym z wysokości do zagłębień i otworów	Wypadek komunikacyjny	Skrajne temperatury, uciążliwe warunki atmosferyczne	Porażenie prądem elektrycznym	Wybuch	Zetknięcie się z substancjami chemicznymi, zakaźnymi, promieniowaniem i innymi czynnikami niebezpiecznymi i szkodliwymi	Fizyczne obciążenie dynamiczne	Inne wydarzenia (kontakt ze zwierzętami, zadziałanie sił przyrody, inne)
2005	62	202	195	742	33	20	1	7	24	192	114
2006	50	139	129	544	24	16	1	6	17	183	105

Najczęstsze wydarzenia powodujące wypadki to:

- „potknięcie się, poślizgnięcie, utrata równowagi” – od wielu lat to najczęstsze wydarzenie – 45,5% wszystkich zdarzeń – spadek w stosunku do roku 2005 o 26,7%;
- „fizyczne obciążenie dynamiczne” – 15,3% wszystkich zdarzeń – spadek w stosunku do roku 2005 o 4,7%;
- „zetknięcie się lub uderzenie o nieruchome czynniki materialne” – 11,6% wszystkich zdarzeń – spadek w stosunku do roku 2005 o 31,2%;
- „zetknięcie się, uderzenie, pochwycenie, przygnięcie przez czynniki materialne będące w ruchu” – 10,7% wszystkich zdarzeń – spadek w stosunku do roku 2005 o 33,9%.

Analogicznie jak w latach poprzednich najmniej bezpośrednich wydarzeń powodujących wypadek było spowodowanych porażeniem prądem elektrycznym i wybuchem.

Tabela 19. Okoliczności wystąpienia zagrożeń

Rok	Zagrożenie wystąpiło podczas													
	Działań gaśniczych	ratownictwa				Inne	szkolenia i ćwiczeń	zajęć sportowych	konserwacji i napraw sprzętu	służby i pracy w jednostce, w odniesieniu do:				Inne zagrożenia
		technicznego	wysokościowego	chemiczno-ekologicznego	wodnego					konstrukcji lub budowy budynku albo jego elementów	maszyn, instalacji, narzędzi i innych urządzeń technicznych w obiekcie	pomieszczeń i stanowisk pracy	sprzętu pożarniczego i ochronnego jednostki	
2005	68	271	10	14	8	–	692	–	93	116	87	299	121	–
2006	76	205	7	10	6	28	150	373	89	100	101	221	52	148

Największa liczba zagrożeń wystąpiła podczas:

- „zajęć sportowych” – 373 przypadki oraz 150 przypadków podczas „szkoleń i ćwiczeń” – w sumie stanowią one najczęstszą przyczynę występowania zagrożeń;
- „służby i pracy w jednostce w odniesieniu do pomieszczeń i stanowisk pracy” – 221 przypadków – spadek w stosunku do roku 2005 o 78 przypadków;
- „prowadzenia działań gaśniczych” – 205 przypadków – spadek w stosunku do roku 2005 o 66 przypadków.

Podobnie jak w latach poprzednich, stosunkowo najmniej zagrożeń wystąpiło podczas ratownictwa wysokościowego – 7 (spadek o 3), chemiczno-ekologicznego – 10 (spadek o 4) oraz wodnego – 6 przypadków (spadek o 2).

Tabela 20. Charakterystyka następstw wypadków

Rok	Utrata kończyn lub ich części	Złamania, pęknięcia kości, zwichnięcia	Stłuczenie	Rany	Oparzenia	Odmrożenia	Obrażenia wewnętrzne	Zatrucia	Uszkodzenie wzroku	Porażenie prądem elektrycznym	Niedowłady, udary, zawały serca	Inne następstwa
2005	2	896	273	151	44	–	33	11	20	1	7	177
2006	1	689	180	139	21	3	22	4	10	1	4	158

Najczęściej doznawanymi obrażeniami są:

- „złamania, pęknięcia kości i zwichnięcia” – 689 przypadków – podobnie jak w latach poprzednich jest najczęściej doznawane obrażenie – 57,6% wszystkich wypadków – spadek w stosunku do roku 2005 o 23,2%;
- „stłuczenia” – 180 przypadków – 15% wszystkich wypadków – spadek w stosunku do roku 2005 o 34,1%;
- „rany” – 139 przypadków – 11,6% wszystkich wypadków – spadek w stosunku do roku 2005 o 8%;
- „inne następstwa” – 158 przypadków – 13,2% wszystkich wypadków – spadek w stosunku do roku 2005 o 10,8%.

Wypadki członków ochotniczych straży pożarnych

Tabela 21. Wypadki członków OSP

Wypadki	Liczba wypadków członków OSP	
	2005	2006
Ogółem	135	181
Indywidualnych	133	176
Zbiorowych	2	5

Tabela 22. Liczba poszkodowanych członków OSP w zależności od rodzaju wypadku

Wypadki	Liczba poszkodowanych członków OSP	
	2005	2006
Ogółem	138	186
Lekkich	135	182
Ciężkich	2	1
Śmiertelnych	1	3

W roku 2006, w stosunku do 2005 r., nastąpił wzrost liczby wypadków wśród członków OSP o 46 przypadków (stanowi to wzrost o 25,5%), a co za tym idzie, wzrost o 48 liczby poszkodowanych w nich osób.

Wśród wypadków członków OSP:

- 176 zdarzenia stanowią wypadki indywidualne (97,2% wszystkich wypadków), natomiast 5 to wypadki zbiorowe;
- 182 doznało lekkich obrażeń ciała, 1 był to wypadek ciężki oraz 3 to zdarzenia śmiertelne (wzrost o 2 przypadki).

Najczęściej występującą okolicznością, podczas której powstawały wypadki była „akcja ratowniczo-gaśnicza” (128 przypadków – stanowi to 70,7% wszystkich wypadków). W 20 przypadkach były to okoliczności związane ze „szkoleniami i ćwiczeniami”.

Najczęstszym wydarzeniem powodującym wypadki były „potknięcia się, poślizgnięcia, utrata równowagi, upadek w tym z wysokości do zagłębień i otworów” (stanowi to 36% wszystkich wydarzeń). Znaczącą grupę stanowią też „zetknięcie się lub uderzenie o nieruchome czynniki materialne” oraz „inne wydarzenia m.in. kontakt ze zwierzętami, zadziaływanie sił przyrody i inne” odpowiednio wynoszące 31 i 26 przypadków.

W roku 2006 najczęstsze przyczyny wypadków wśród członków OSP to:

- „nieprawidłowe zachowanie się, nieostrożność” – 71 zdarzeń, co stanowi 39,2% wszystkich przypadków;
- „trudne, nierówne, śliskie przejście, podłoże” – 41 zdarzeń, co stanowi 22,6% wszystkich przypadków.

Znaczącą grupę stanowią też „nagłe przypadki medyczne i inne przyczyny” – 22 zdarzenia, co stanowi stosunkowo dużo, bo 12,1% wszystkich przypadków.

Najczęściej doznawanymi obrażeniami są:

- „złamania, pęknięcia kości i zwichnięcia” – 53 przypadki – 29,2% wszystkich wypadków;
- „stłuczenia” – 44 przypadki – 24,3% wszystkich wypadków;
- „rany” – 40 przypadków – 22% wszystkich wypadków.

SUMMARY

In 2006, despite higher numbers of rescue operations and rescuers participating in them, there was a drop in the number of accidents and in the number of rescuers who suffered in these events, compared with 2005.

In 2006, the number of accidents fell by 308, while 1,392 persons were injured, i.e. fewer by 311 than in 2005 – this was the largest drop over the last four years. 1,385 persons suffered in light accidents, the number of persons hurt in serious accidents fell by 1, but the number of fatalities rose from 3 to 4.

In the course of the service and work in the State Fire Service, 1,195 accidents occurred, in which 1,206 persons suffered. Among them, 1,203 had light injuries, 2 accidents were serious ones and 1 accident caused a fatality.

Among the members of Voluntary Fire Service units, in 2006, the number of accidents grew by 46 cases, compared with 2005, along with an increase by 48 in the number of the injured. Out of the 186 persons affected, 182 had light body harm, 1 accident was a serious one and 3 accidents caused fatalities.

Among the staff of the State Fire Service, the events which caused the largest number of accidents were "sporting activities". Although their number fell with respect to 2005, "incorrect behaviour and carelessness" were the most numerous causes of rescuers' health losses; "stumbling, slipping and loss of balance" were the most frequent events which caused accidents, while the largest number of the effects of injuries entailed "bone fractures and ruptures as well as dislocations".

In turn, among the members of Voluntary Fire Service units, the most frequent event which involved accidents was "a firefighting and rescue operation"; while "stumbling, slipping and loss of balance" were the most frequent reasons for accidents. The most frequent causes of accidents were "incorrect behaviour and carelessness", while the largest number of injuries entailed "bone fractures and ruptures as well as dislocations".

KSZTAŁCENIE

EDUCATION

Kształcenie w Państwowej Straży Pożarnej

W dziedzinie szkolenia i doskonalenia zawodowego w 2006 r.

- Opracowano:
 - program szkolenia specjalistycznego operatorów – kierowców samochodów z drabiną mechaniczną;
 - program kształcenia w zawodzie strażaka – kurs nauczania kwalifikacyjnego szeregowych PSP;
 - system szkolenia członków ochotniczych straży pożarnych biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych;
 - zasady sprawowania nadzoru dydaktycznego;
 - sylwetkę osobową absolwenta studiów podyplomowych dla strażaków ubiegających się o zajmowanie stanowisk oficerskich związanych z kierowaniem działaniami ratowniczymi.
- Stworzono bazę programów nauczania, kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego stosowanych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej.
- Przeprowadzono ewaluację programów nauczania kwalifikacyjnego szeregowych i podoficerów PSP.
- Sprawowano nadzór nad jakością kształcenia zawodowego, kwalifikacyjnego i specjalistycznego w Centralnej Szkole PSP oraz Szkołach Aspirantów PSP, w tym nad egzaminami wstępnymi do służby kandydackiej i na zaoczne studium aspirantów oraz egzaminami z przygotowania zawodowego (na studium dziennym i zaocznym).
- Koordynowano stan przygotowania Szkół Aspirantów PSP w Krakowie i Poznaniu oraz Centralnej Szkoły PSP do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe w zawodzie technika pożarnictwa.
- Koordynowano przygotowanie standardu wyposażenia pracowni kształcenia zawodowego.
- Zakończono przygotowanie polskojęzycznej wersji materiałów edukacyjnych z zakresu ratownictwa wysokościowego, w ramach projektu „E-rescue”, realizowanego we współpracy z przedstawicielami reprezentującymi środowisko ratownicze z Niemiec, Włoch, Wielkiej Brytanii, Belgii, Czech, Słowenii, Luksemburga, Hiszpanii i Polski.
- W ramach, organizowanych przez KCKRiOL międzynarodowych manewrów szkoleniowo-ćwiczebnych przeprowadzono „Kurs śmigłowcowy z zakresu ratownictwa wysokościowego realizowanego przez PSP – część I”. W szkoleniu wzięło udział 7 ratowników z krajów sąsiadujących z Polską oraz 6 strażaków PSP.